

KÜLÖNFÉLÉK

Gyulától. Egyszerű és finom kis fametszet. „T. V.“ (Telkessy Valér?) jegygyel szép, de kissé Barlösius-szerű ex-librist nyomtattak Katona Lajosnak.

ROZSNYAI V. H. KÁLMÁN RAJZA

Láng Lajos volt miniszter könyvtárjegye nem valami különös és nincs is szignálva.

A díltétans rajzolók közül dr. Jacobi Olivér tervezetei becsületére válnának akármelyik angol mesternek is. Különösen jó az, melyet Brust Ilona számára rajzolt. Dr. Rottné Jászai Mari könyvtárjegyét — corinthusi oszlopon díszes urna — készítette, szépen, sok gondnal, de elrontotta a modern betűvetéssel. Kornis Vilma a poéta Bárdos Arturnak

ROZSNYAI V. H. KÁLMÁN RAJZA

kétszín-nyomású elég ügyes jegyet rajzolt volt. Báró Nyáry Albert sok igyekezettel rajzolt egyet Lónyaynének. Barca Imréné is meglehetősen, tervezője H. A.-val szignálta.

Jó magam eddig éppen nyolcvanöt darabot rajzoltam, melyből legnagyobb sikerem az Udvary Palikáéval volt, a kon-

tinens minden művészi lapja leköszölte az apró falovon ülő fahuszár naiv figuráját. Legutolsó munkám a román királyné által megrendelt ex-libris volt; rózsás lant, középen egy profil női fejjel, fényes fehér krétapapíron, ezüst nyomással. A legújabbak között van, Küry Klára, Kern Aurél, Lady Horncastle, Tarcsay Pál, Széll, Sebők Zsigmond, Zilahi Simon, Lys Noire, Somogyi Ede, Martos Ferenc, Marothy Margit, Lenkei Hedvig, gróf Leiningenné, báró Weissenbach stb. könyvtárjegye, de ezekről nem írok, mert még abba a hibába találnék esni, amiben egy jól ismert kritikusunk leledzik, aki maga is kiállító piktor . . . .

Az ex-librisek közül azok, melyeknek kiállítása és nyomása perfekt vagy a „Pátriá“-ból vagy Révai és Salamonék nyomdájából került ki.

Az ex-libris-gyűjtők száma is gyorsan növekedik. Azok között én vezetek körülbelül 200 db-bal, melynek tizedrésze elsősorú réz-, fametszet és lithographia. Utánam jön mindjárt Szepessy Fülöp. Most már azon leszünk, hogy a német, angol, francia, spanyol gyűjtőegyesületek alapján mi is szervezkedjünk.

Rozsnyay V. H. Kálmán.

KÜLÖNFÉLÉK.

NŐK IPARMŰVÉSZETI MUNKA-TERME. A székesfőváros iparrajziskolája (IX., Oroszlán-u. 1.) már eddig is nagy érdemeket szerzett a hazai iparnak művészi irányban való fejlesztése körül, de emellett nagy gondot fordít arra, hogy tanulásra módot nyújtson azoknak a műkedvelőknek, akik egyéb elfoglaltságuk mellett a rajzolást, festést s a mintázást alaposan s a modern kor igényeinek megfelelően meg akarják tanulni. Erre való az úgynevezett nyilvános rajz- és mintázási tanfolyam, amelyre felvesznek minden felserdült nőt s ifjút. Újabban a női osztályt egy életrevaló intézménnyel, a nők munkatermével egészítették ki, amelyben a rajzolásban már kellő képzettséggel bírókat különböző iparművészeti munkákra tanítják meg, mint amilyen a majolika- és porcellánfestés, selyem- és fafestés,

bársony- és faégetés, himzés és applikáció, női ruhadiszítés. Nyilvánvaló, hogy e művészi eljárások megtanulásával a nők oly ismereteket szereznek, amelyeket aprópénzre is válthatnak, amennyiben könnyen értékesíthető, hasznos és mindennapi szükségletnek megfelelő, izléses munkák készítését tanulják meg, amelyeknek értékesítéséről egyébként maga az iskola igazgatósága fog gondoskodni. Megjegyezzük, hogy az iskolában még e tanév folyamán a már meglévő agyagipari műhely mellé asztalos- és fémdomborító-műhelyt is állítanak, hogy e mesterségek körébe tartozó tárgyakat is elkészíthessék az iskolában. A félévi tandíj mindössze csak 15 korona, amelynek fejében a tanítványok mindennap délelőtt és délután tanításban részesülhetnek. Melegen ajánljuk az iparművészeti munkák iránt hajlammal bíró hölgyeink figyelmébe e jeles intézetet.

ALTER CRANE TORINOI EMLÉKKÁRTYÁI. A két év előtti torinoi nemzetközi kiállítás ránk nézve nemcsak annyiban volt nagyjelentőségű, hogy a magyar iparművészet párisi sikereit betetőzte, hanem azért is, mert a nagy nemzetek során megtisztelték nemzetünk képviselőjét az alelnöki méltósággal. Szóval a magyarokat kitüntető szívességgel fogadták és igyekeztek velök személyi összeköttetéseket is létrehozni. Az iparművészet vezető emberei torinoi barátkozásának kedves emléke azok a kártyák, melyeket Walter Crane rajzolt minden egyes zsüri-tagnak, karakterizálván az illető nemzetet is. Ezekből hármat bemutatunk olvasóinknak. Walter Crane művészetének kedvelői bizonyára sok örömet fognak benne lelteni.

MŰZEUMI TÁRGYAK MEGŐVÁSA. A művészet iránti érdeklődés egyre növekedik, az a feladatunk tehát, hogy ezt helyes mederbe tereljük. A tömeges látogatás ugyan némi veszélylyel fenyegeti a művészeti gyűjteményeket. Különösen áll ez olyan tárgyakra, amelyeket jól elzárható szekrényekbe nem lehet elhelyezni. Az idők folyamán ezeken látható legjobban a káros hatás. A por és

piszok, mely a szakadatlan látogatás következtében felszaporodik, a nedveségnek és szárazságnak folytonos változása kártékonyan hatnak. Ezenkívül más veszély is fenyegeti a tárgyakat, eltekintve attól, hogy nagy látogatottságnál tolvaj is hamarabb akad, amint azt a közelmúltban egy-két helyen tapasztalták. A fűtés pl. különösen fatárgyaknak ártalmas. A fűtésnél nemcsak a meleg, hanem a fűtés következtében lerakódó piszok árt a műtárgyaknak. A tárgyak fényképezése is veszélylyel jár. Ezek ellen némelyek azt indítványozták, hogy helyezzük a tárgyakat vissza, eredeti helyükre, nem gondolván meg, hogy azok a helyek legtöbbször már nem is léteznek, vagy ha léteznek is, ott még kevésbé ügyelnek rájuk, mint a gyűjteményekben. Eme veszélyek elkerülésére, vagy legalább is csökkentésére első sorban szükséges, hogy a kiállítási helyiségek tágasak legyenek, nehogy tolongás keletkezzék. Múzeumok beosztására általánosan érvényes szabályt felállítani nem lehet. Mindig a kiállítandó tárgyak és a múzeum rendeltetése szerint kell igazodnunk. A látogató tömeget az által lehet célszerűen megosztani, ha a gyűjtemény naponként lehetőleg soká van nyitva, így a látogatások jobban megoszolnak. Hasznos az is, ha a közönség közlekedését szabályozzuk, megmutatjuk az utat, melyen járjanak és így elejét vesszük a tolongásnak. Erre azonban már az épület tervezésénél kell gondolni.

Szövetgyűjteményeknél lehetőleg minden érdemesebb darabot állítsunk ki, ez által a ki- és berakásnál gyakran bekövetkező sérüléseknek elejét vesszük. Különös gondot fordítsunk a fűtésre; lehetőleg egyenletes hőmérséklet kívánatos. A levegő ne legyen nagyon száraz, mert a száraz levegőben különösen a fatárgyak romlanak. Hogy a múzeum ne legyen túlszűfolt, lehetőleg csak a legjobb dolgokat állítsuk ki. A szűfolt gyűjtemények át nem tekinthetők. A londoni gyűjtemények (South-Kensington múzeum, British-National Gallery) eléggé bizonyítják ezt; ugyanez áll a berlini nagy gyűjteményekre. A gyűjtemény első sorban a közönség kedvéért van, ennek pedig fárasztó és megemészthetetlen, ha oly nagy tömegben mutatjuk be a műtárgyakat. Azért csak a legjobb tárgyakat állítsuk a közönség elé, a többit pedig raktározzuk el. Ha ezeket szem előtt tartjuk, megmentjük a műtárgyakat az idő előtt való elpusztulástól. Cs.